

Statsrevisorerne, den 17.
september 2008

*Peder Larsen
Henrik Thorup
Helge Adam Møller
Svend Erik Hovmand
Mogens Lykketoft
Manu Sareen*

BERETNING OM FORSVARETS EH-101 HELIKOPTERE

Efter indstilling fra forsvaret valgte den udvidede forligskreds i efteråret 2001 at anskaffe 14 EH-101 helikoptere til løsning af henholdsvis troppetransportopgaver og eftersøgnings- og redningsopgaver.

EH-101 blev valgt, fordi forsvaret fandt, at den bedst opfyldte de operative kriterier, som opgaveløsningerne indebar – fx løfteevne og rækkevidde. Men udvælgelsesprocessen var præget af mangel på dokumentation, ligesom eventuelle risici ved helikopternes drift og levetidsomkostninger ikke blev vurderet.

Valget af helikoptertype og den økonomiske ramme for anskaffelserne blev offentliggjort, før forhandlingerne af kontrakten med leverandøren var afsluttede. Dette svækkede forsvarets forhandlingsposition med det resultat, at man aldrig fik et ubetinget tilsagn fra leverandøren om en bestemt operativ rådighed. En helikopters operative rådighed opgøres som den tid, den er flyveklar eller flyver.

Disse forhold viste sig senere at have alvorlige konsekvenser, da de indgåede kontrakter ikke i nødvendigt omfang tog højde for, at helikopterne var behæftede med væsentlige fejl. Den operative rådighed har derfor ligget langt fra de forventede 80 %. Kontrakten med leverandøren indeholdt ikke en garanti om at levere en operativ rådighed eller et bestemt antal årlige flyvetimer pr. helikopter – til trods for, at dette var bestemmende for antallet af helikoptere, der skulle anskaffes, og for forsvarets forventninger til driftsomkostningerne. Da helikopterne krævede mere og hyppigere vedligeholdelse end forventet, blev også reservedelslagre og vedligeholdelsesorganisation underdimensionerede. Samlet set betyder det, at flyvetimeprisen har været op mod det dobbelte af det forventede.

Status er, at EH-101 helikopterne med den nuværende operative rådighed ikke i øjeblikket kan varetage de forventede eftersøgnings- og redningsopgaver. Løsningen af troppetransportopgaven er indtil videre udskudt, idet de 6 helikoptere til denne opgave er overdraget til det britiske forsvær. Denne overdragelse var der fuld enighed om i forligskredsen.

Statsrevisorerne kritiserer skarpt forsvarets uprofessionelle håndtering af forhandlingerne om og indgåelse af kontrakten med leverandøren.

Beretningen konkluderer, at Forsvarsministeriet løbende har orienteret Folketinget om udviklingen, og at Forsvarskommandoen siden midten af 2007 har arbejdet intensivt med at afklare omfanget og konsekvenserne af problemerne med EH-101 og har taget en række initiativer, bl.a. i samarbejde med leverandøren. Statsrevisorerne finder det positivt, at der er taget initiativer til at professionalisere kontraktfunktionen.

Ministerens svarfrist: 2 måneder